

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9518/2022
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из, Република Хрватска, кога заступа Верољуб Ђукић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4118/21 од 23.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4118/21 од 23.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првим ставом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 3246/19 од 20.04.2021. године одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену Републику Србију да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких и душевних болова услед повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања исплати износ од 8.640.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Другим ставом изреке обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 11.250,00 динара.

Првим ставом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4118/21 од 23.03.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 3246/19 од 20.04.2021. године. Другим ставом изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију сходно члану 407. став 1. тачка 4. ЗПП.

Испитујући побијану ревизију у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању следи да је тужилац као припадник резервног састава Збора Народне гарде (ЗНГ) Хрватске заробљен од стране припадника Југословенске народне армије спроведен у затвор у Сремској Митровици, где је провео период од 18.11.1991. године до 14.08.1992. године, када је размењен по принципу „сви за све“. Током боравка у затвору тужилац није имао никакве информације о својој породици, кући и имању, а због последица боравка у затвору, након размене затвореника, признато му је својство ратног војног инвалида седме групе са 50% оштећења организма, за период од 01.06.1994. године, па убудуће, док испуњава законом предвиђене услове.

Применом материјалног права на овако утврђено чињенично стање првостепени суд је сходно члану 376. Закона о облигационим односима оценио да је основан приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене, због чега је тужбени захтев као неоснован одбио.

Прихватајући утврђено чињенично стање као правилно и потпуно утврђено и цитиране одредбе материјалног права као правилно примењене, другостепени суд је жалбу тужене као неосновану одбио, закључујући да у конкретном случају нема места примени привилегованог рока застарелости с обзиром да је кривични поступак вођен пред Вишим судом у Београду – Одељење за ратне злочине, настављен пред међународним кривичним судом за бившу Југославију против Горана Хацића, који поступак је обустављен због смрти именованог, противно члану 372. став 1. ЗПП први пут истакнут у жалбеном поступку.

Разлози ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права нису основани.

Правилно су судови приликом оцене приговора застарелости потраживања које је предмет тужбеног захтева у овој парници применили одредбу члана 376. ЗОО, према којој потраживања накнаде проузроковане штете застарела за три године од када је оштећени сазнао за штету и лице које је штету учинило, а у сваком случају то потраживање застарела за пет година од настанка штете.

Примена привилегованог рока застарелости из члана 377. ЗОО није ограничена само на случај када је правоснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Ако су постојале процесне сметње због којих није било могуће да се кривични поступак против осумљиченог, односно оптуженог лица покрене и оконча, а и у случају када је евентуални штетник преминуо, парнични суд је овлашћен да као претходно питање цени да ли је штета проузрокована радњом која у себи садржи елементе кривичног дела, јер кажњиво дело може да постоји и када је кривични поступак изостао. У том случају деловање парничног суда није усмерено на утврђивање кривичне одговорности, која се може утврдити само у кривичном поступку, већ се цене евентуално постојећи основи за примену правила о застарелости потраживања захтева за накнаду штете из члана 377. ЗОО. Међутим, у конкретном случају наведене чињенице нису утврђене, јер тужилац на коме је сходно члану 231. ЗПП терет доказивања, током поступка није предложио доказе на те

околности. Он је то учинио тек у ревизији, наводима да је против одређеног лица због учешћа у злочинима против човечности вођен поступак пред међународним судом који је услед смрти оптуженог обустављен, а да је због противправног затварања, притварања и боравка тужиоца у нехуманим условима у КПЗ у Сремској Митровици дошло и до кршења закона и обичаја ратовања. У овој фази поступка ти наводи не могу утицати на законитост побијане пресуде не само због правила из члана 308. ЗПП који прописује обавезе странке да најкасније на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није одржано изнесе све чињенице потребне за образложење из свог предлога и да предложи доказе којима те чињенице потврђује, већ и због правила из члана 407. став 2. ЗПП који прописује да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Сагласно датој правној аргументацији, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у првом ставу изреке.

Како тужиочева ревизија није усвојена, то је сходно члану 165. став 1. ЗПП као неоснован одбијен његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**